

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

KOMM. OG REG. DEP	
08 APR 2005	
04/3411-48	
Ark	531.1
Avd.	INN/PRE/KAB

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Deres ref.
04/3411-3 KAB

Vår ref.
200500058 UA TJU/ero

Dato
07.04.2005

Høring – NOU 2004:20 Ny utlendingslov

Justisdepartementet viser til Kommunal- og regionaldepartementets brev av 23. desember 2005 med vedlegg.

I Kommunal- og regionaldepartementets (KR D) høringsbrev av 23. desember 2004 anmodes det om innspill innen 1. april 2005 til enkelte av de forslag som legges frem i utredningen. Vi fikk den 16. mars 2005 innvilget utsatt frist til uke 14.

Justisdepartementet har følgende merknader til disse forslagene. Vi vil kommentere resten av utredningen på et senere tidspunkt.

Forslag til tiltak som skal beskytte utenlandske kvinner mot voldelige menn i Norge

Som et generelt synspunkt ønsker vi å uttrykke støtte til at det nå innføres regler for søknad om familiegjennforening og visum som skal beskytte utenlandske kvinner mot voldelige menn i Norge.

Justisdepartementet stiller seg bak forslaget om å ta inn en unntaksbestemmelse som gjør det mulig å nekte opphold til familieetablering eller kortere tids visum dersom det ville virke støtende å gi opphold eller visum fordi det er grunn til å frykte at søkeren kan bli utsatt for vold eller annen krenkende behandling fra den personen det søkes om familieetablering med (referansepersonen). Det bør imidlertid settes snevre rammer for en slik unntaksadgang. Det bør etter vårt skjønn ikke være slik at myndighetene på mer skjønnsmessig grunnlag får anledning til å nekte opphold på grunn av forhold referansepersonen tidligere har gjort seg skyldig i. Som det presiseres i NOU 2004: 20

Postadresse
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Akersgt. 42

Telefon - sentralbord
22 24 90 90
Org. nr.: 972 417 831

Plan- og
administrasjonsavdelingen
Telefaks
22 24 95 34

Saksbehandler
Toril Juul
22 24 51 25

s. 232, må f.eks. også tidligere kriminelle som et klart utgangspunkt ha rett til familieetablering med utlendinger. Det bør heller ikke etter vårt skjønn være slik at gjentatte ekteskap med utenlandske personer i seg selv vil utgjøre tilstrekkelig grunn til å nekte familieetablering med en utenlandsk person. En unntaksbestemmelse med det innhold som foreslås her, må derfor gis en presis utforming, slik at den bare vil komme til anvendelse der det er klare holdepunkter for å anta at referansepersonen vil kunne utgjøre en trussel mot søkeren, enten ved voldshandlinger eller ved f.eks. å forsøke å presse søkeren ut i prostitusjon, og at søknaden kan avslås av hensyn til beskyttelse av søkeren.

Etter vårt syn bør det også stilles visse bevismessige krav til grunnlaget for en slik avgjørelse. Det bør i det minste oppstilles krav om sannsynlighetsovervekt for at referansepersonen vil gjøre overgrep mot søkeren, for at søknaden skal kunne avslås på dette grunnlag. Et slikt krav vil være i tråd med det foreslåtte beviskravet ved utvisning av og nektelse av utsatt iverksetting overfor utlendinger på det grunnlag at de utgjør en trussel mot personer i Norge, jf. s. 13 i KRDs høringsbrev 1. desember 2004 om forslag til endringer av utlendingsloven §§ 6 og 39.

Vandelsopplysninger

Vi støtter at det i saker om familieetablering noe mer rutinemessig innhentes opplysninger om referansepersonensandel, og at det utferdiges en uttalelse fra politiet med en bredere beskrivelse av hva forholdene gjelder dersom vandelsopplysningene gir grunnlag for det. Vi støtter også forslaget om at UDI i saker om visum på nærmere vilkår kan be politiet om en uttalelse om referansepersonersandel.

Vi har derfor ingen innvendinger mot at det tas inn bestemmelser om at politiet kan gi uttalelse om relevante vandelsopplysninger til utlendingsmyndighetene. Det er imidlertid viktig å ta hensyn til at slike opplysninger ikke bør gjøres kjent i større utstrekning enn nødvendig. Vi stiller oss bak vurderingene av dette spørsmålet i NOU 2004: 20 s. 236.

Etter vårt skjønn bør opplysninger om referansepersonensandel bare formidles videre til søkeren dersom disse opplysningene kan være av betydning for søkeren, f.eks. i en eventuell klagesak. Dersom søkeren gis oppholdstillatelse, vil vedkommende ikke ha like stort behov for opplysningene for å vareta sine partsinteresser. I slike tilfeller bør opplysninger om referansepersonensandel normalt ikke gis videre til søkeren, jf. unntaksbestemmelsen i forvaltningsloven § 19 annet ledd bokstav b. Det bør i utgangspunktet ikke være statens oppgave å informere søkeren om klanderverdige forhold fra referansepersonens fortid.

Det er for øvrig ikke helt tydelig hvordan myndighetene i gitte tilfeller skal komme i kontakt med relevant informasjon om referansepersonen. På side 377, annet avsnitt første spalte nevnes følgende: "...at myndighetene er kjent med at kvinnen ... har oppsøkt krisesentre mv.". Krisesentrene har imidlertid taushetsplikt.

I samme avsnitt og avsnittet deretter gis det eksempler på at myndighetene kan ha opplysninger om at en referanseperson tidligere har forsøkt å føre kvinner ut i prostitusjon eller at vedkommende tidligere er dømt for pedofile overgrep. Også her er det uklart hvordan myndighetene vil få tilgang til slik informasjon, kanskje særlig i saker om visum, hvor vandelskontroll av referanseperson normalt bare vil skje dersom det foreligger særlig grunn og UDI ber spesielt om det (utkastet § 96).

Vi ønsker ellers å nevne at en vandelsattest som er fri for anmerkninger ikke er noen garanti for at den angjeldende referanseperson er et redelig menneske.

Tvangsekteskap

Vi stiller oss bak forslaget om å ta inn en uttrykkelig bestemmelse i utlendingsloven om at søknad om familiegjennforening kan avslås dersom det må legges til grunn at ekteskap er inngått ved tvang mot den ene parten. Det bør imidlertid også her stilles krav om at det må foreligge klare holdepunkter for at dette er tilfelle. Det må også skilles klart mellom ekteskap inngått ved tvang og andre former for arrangert ekteskap som ikke i seg selv bør begrunne avslag på søknad om familiegjennforening.

Når det gjelder forslaget om at referansepersonen skal kunne nekte familiegjennforening ved å unnlate å gi sitt samtykke til dette, må det presiseres at dette bare skal gjelde der referansepersonen er gift med søkeren, og det søkes om gjennforening på dette grunnlag. Slik forslaget til § 62 nr. 2 nå lyder, kan det virke som bestemmelsen også vil få anvendelse ved søknad om oppholdstillatelse for å besøke barn i riket etter utkastet § 56, eller i andre tilfeller etter § 57. I slike tilfeller vil det ikke alltid være like rimelig å nekte søkeren oppholdstillatelse på grunn av at referansepersonen ikke gir sitt samtykke.

Forslag til sanksjonsregel mot arbeidsgivere - § 37 annet ledd

Vi deler ikke oppfatningen om at sanksjonen ikke kan brukes overfor oppdragsgivere. En lovbestemmelse vil ha flere formål og funksjoner, blant annet å gi signal om uønsket opptreden eller atferd. At det i noen saker senere kan oppstå problemer av håndhevingsmessig karakter hvis oppdragsgivere omfattes - er et annet spørsmål.

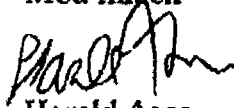
Det fremgår at bestemmelsen kun skal gjelde ved grove eller gjentatte overtredelser. Det kan tenkes at overtredelsene er så grove eller så hyppige at et vedtak på inntil to år ikke anses som tilstrekkelig. Det foreslås at adgangen til å treffe vedtak om forbud mot å innvilge arbeidstillatelse for arbeid hos en konkret arbeidsgiver, utvides til å kunne gjelde for inntil fem år.

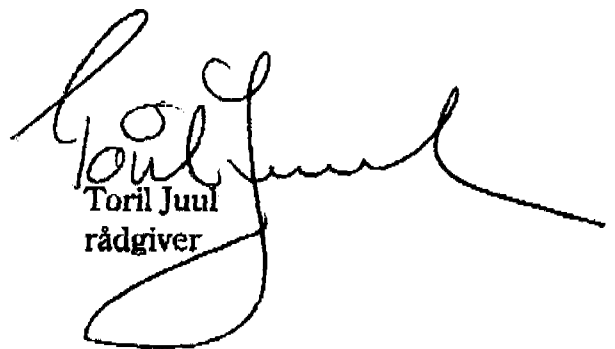
Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene baserer seg på gjeldende organisering av utlendingsmyndigheten. Justisdepartementet minner likevel om at det for tiden pågår en diskusjon mellom Kommunal- og regionaldepartementet og Justisdepartementet om oppgavefordeling på utlendingsfeltet, og at denne diskusjonen ikke er sluttført.

Når det gjelder økonomiske konsekvenser av forslaget vises det til pkt. 8.5.4.6 på side 236 og merknadene til § 95 annet ledd, der det fremgår at Utlendingsdirektoratet vil ha behov for en bredere beskrivelse av hva forholdene gjelder. Dette er en mer omfattende og krevende oppgave for politiet enn en utskrift av en ren vandelsattest. Også vandelskontrollen som er fremmet i § 96 vil føre til økt ressursbehov for politiet. Justisdepartementet har gjort Politidirektoratet særlig oppmerksom på dette, og det kan forventes at de gir merknader om dette, jf. at de er oppført som egen høringsinstans.

Med hilsen

Harald Aass
seniorrådgiver

Toril Juul
rådgiver